

Pensiju plāns "CBL Sabalansētais"

IEGULDĪJUMU POLITIKA

SATURS

I	LIETOTIE TERMINI UN SAĪSINĀJUMI	2
II	IEGULDĪJUMU POLITIKAS MĒRĶIS UN NOSACĪJUMI	2
III	AKTĪVU IZVIETOŠANAS STRATĒGIJA	3
IV	AKTĪVU IZVIETOŠANAS TAKTIKA.....	3
V	VISPĀRĒJĀ POLITIKA INDIVIDUĀLAI FINANŠU INSTRUMENTU UN CITU IEGULDĪJUMU IZVĒLEI	3
VI	IEGULDĪJUMU OBJEKTI UN VEIDI	3
VII	IEGULDĪJUMU KVANTITATĪVIE IEROBEŽOJUMI, TO IEVĒROŠANA UN KONTROLE	5
VIII	ROBEŽA, KURU SASNIEDZOT KONKRĒTĀ AKTĪVA TURĒŠANA TIEK IZBEIGTA VAI IEROBEŽOTA.....	6
IX	ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI	6
X	ATBILDĪBAS SADALĪJUMS LĒMUMU PIENĒMŠANĀ	7
XI	IEGULDĪJUMU RISKU NOTEIKŠANA, KONTROLE UN VADĪBAS METODES.....	7
XII	IEGULDĪJUMU ATDEVES VĒRTĒŠANA	9
XIII	BALSOŠANAS POLITIKA UN IESAISTĪŠANĀS	9
XIV	LĪDZEKĻU PĀRVALDĪTĀJS UN LĪDZEKĻU TURĒTĀJS.....	10
XV	POTENCIĀLO INTEREŠU KONFLIKTU NOVĒRŠANAS POLITIKA	10
XVI	ILGTSPĒJAS FAKTORI	11

I LIETOTIE TERMINI UN SAĪSINĀJUMI

Atvasinātie finanšu instrumenti – Finanšu instrumenti, kuru vērtība mainās atkarībā no noteiktās procentu likmes, vērtspapīru cenas, ārvalstu valūtas kursa, cenu vai likmju indeksa, kredītreitinga vai līdzīga mainīga lieluma pārmaiņām un kuru ietekmē viens vai vairāki finanšu riski, kas piemīt atvasinātā finanšu instrumenta pamatā esošajam primārajam finanšu instrumentam, tiek pārvesti starp darījumā iesaistītajām personām. Atvasinātā finanšu instrumenta iegūšanai nav nepieciešams sākotnējais ieguldījums vai ir nepieciešams neliels sākotnējais ieguldījums, salīdzinot ar citiem līgumiem, kas ir līdzīgā veidā atkarīgi no tirgus apstākļu pārmaiņām, turklāt ar līguma izpildi saistītie norēķini notiek nākotnē.

Dalībvalsts – Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts.

ES – Eiropas Savienība.

Finanšu instrumenti (FI) – LV Finanšu instrumentu tirgus likumā paredzētie finanšu instrumenti, tajā skaitā, bet ne tikai, parāda vērtspapīri, akcijas, ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības, naudas tirgus instrumenti, atvasināti finanšu instrumenti.

Ieguldījumu politika – Papildpensijas kapitāla pārvaldīšanas noteikumi, saskaņā ar kuriem pensiju līdzekļi tiek ieguldīti finanšu instrumentos un citos atļautos ieguldījumu veidos tā, lai peļņas gūšana un ar to saistītā nenoteiktība (risks) būtu līdzsvarā ar Papildpensijas kapitāla saglabāšanu un ieguldījumu drošību.

Ilgspējas faktori - Vides, sociālie un korporatīvās pārvaldības faktori.

LB – Latvijas Banka.

Likums – LV likums „Privāto pensiju fondu likums” un citi privāto pensiju fondu darbību regulējošie normatīvie akti.

Līdzekļu pārvaldītājs – komercsabiedrība, kas pārvalda uzkrātos līdzekļus saskaņā ar Pensiju plānu un Privātā pensiju fonda līdzekļu pārvaldīšanas līgumu: „CBL Asset Management” IPAS, vienotais reģistrācijas Nr.40003577500, juridiskā adrese: Republikas laukums 2A, Rīga, LV-1010, Latvija.

Līdzekļu turētājs – komercsabiedrība, kura glabā Pensiju fonda aktīvus un veic citus Likumā un Līdzekļu turētāja līgumā noteiktos pienākumus: „Citadele banka” AS, vienotais reģistrācijas Nr.40103303559, juridiskā adrese: Republikas laukums 2A, Rīga, LV-1010, Latvija.

LV – Latvijas Republika.

Mājaslapa - Pensiju fonda mājas lapa internetā <https://www.citadele.lv/lv/private/3rd-pension/plans/>

Papildpensijas kapitāls – naudas līdzekļi, kas kādā noteiktā laika periodā ir uzkrāti Pensiju plānu dalībnieku labā.

Pensiju fonds – AS „CBL Atklātais pensiju fonds”, vienotais reģistrācijas Nr. 40003397312, juridiskā adrese: Republikas laukums 2A, Rīga, LV-1010, Latvija.

Pensiju plāna saistību valūta – valūta, kurā tiek izmaksāts Papildpensijas kapitāls.

Pensiju plāns – pensiju plāns “CBL Sabalansētais”, kas ir noteikto iemaksu plāns bez garantētas noteiktas ieguldījumu atdeves un bez biometrisku risku seguma – sistematizētu noteikumu kopums, saskaņā ar kuru Pensiju fondā tiek uzkrāta papildpensija, ieguldīti un izmaksāti uzkrātie līdzekļi. Pensiju plāna saistību valūta ir euro.

SFDR - 2019. gada 27. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2088 Par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē.

II IEGULDĪJUMU POLITIKAS MĒRĶIS UN NOSACĪJUMI

1. Ieguldījumu politikas mērķis ir nodrošināt tādu Pensiju plāna līdzekļu pārvaldīšanu, lai ilgtermiņā sasniegtu Pensiju plāna dalībnieku Papildpensijas kapitāla pieaugumu, balstoties uz sabalansētu ieguldījumu portfeļa struktūru un aktīvu pieeju ieguldījumu pārvaldē.
2. Ieguldījumi galvenokārt tiek veikti Latvijas, citu Dalībvalstu un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu kapitāla un parāda vērtspapīros un kredītiestāžu termiņnoguldījumos, kā arī komercsabiedrību emitētos vai garantētos Finanšu instrumentos. Ieguldījumi netiek koncentrēti kādā konkrētā ģeogrāfiskā rajonā vai tautsaimniecības nozarē, tādējādi nodrošinot lielāku ieguldījumu drošību un aizsardzību pret Pensiju plāna aktīvu vērtības svārstībām.
3. Pensiju plāns neveicina vides un/vai sociālos raksturlielumus SFDR izpratnē un neveic ES taksonomijai atbilstīgus ieguldījumus. Tomēr ievērojot labas prakses pārvaldīšanas principus un ANO atbalstītās deklarācijas par Atbildīgu investīciju principu ievērošanu parakstītāja pienākumus, Pensiju plāna Līdzekļu pārvaldītājs integrē Ilgtspējas raksturlielumus Pensiju plāna pārvaldīšanas procesā.

III AKTĪVU IZVIETOŠANAS STRATĒGIJA

4. Ieguldot Pensiju plāna aktīvus, Pensiju fonds un Līdzekļu pārvaldītājs rīkojas kā gādīgs un rūpīgs saimnieks vienīgi Pensiju plāna dalībnieku un papildpensijas saņēmēju interesēs, ņemot vērā ieguldījumu potenciālo ilgtermiņa ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem, kā arī ievēro piesardzības principus, kas nodrošina riska samazināšanu, ieguldījumu drošību, kvalitāti un likviditāti atbilstoši Pensiju plāna saistībām izmaksāt papildpensiju Pensiju plāna dalībniekiem.
5. Aktīvu izvietojuma stratēģija nosaka, ka Pensiju plāna aktīvu sadalījums ieguldījumu kategorijās ir sabalansēts: līdz 25 procentiem Pensiju plāna aktīvu tiek ieguldīti akcijās, riska kapitāla tirgū, nekustamajā īpašumā un alternatīvo ieguldījumu fondos, kā arī ieguldījumu fondu, kuri var veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros, apliecībās. Pārējie Pensiju plāna aktīvi tiek ieguldīti Finanšu instrumentos ar fiksētu ienesīgumu, kredītiestāžu termiņnoguldījumos un citos Likumā atļautos ieguldījumu objektos.
6. Līdzekļu pārvaldītājs ir atbildīgs par Pensiju plāna ieguldījumu sadalījumu starp ieguldījumiem kapitāla vērtspapīros un Finanšu instrumentos ar fiksētu ienesīgumu, termiņnoguldījumiem kredītiestādēs, naudas tirgus instrumentiem, nekustamo īpašumu un citiem Likumā atļautajiem ieguldījumu objektiem.
7. Līdzekļu pārvaldītājs var izmantot Atvasinātos finanšu instrumentus, lai samazinātu noteiktu Pensiju plāna aktīvu vērtības svārstību risku.
8. Pensiju plāna ieguldījumu stratēģija tiek veidotā tā, lai pēc iespējas minimizētu ieguldījumu riskus, esošās ieguldījumu politikas un atļauto ieguldījumu objektu ietvaros, taču ne Pensiju fonds, ne Līdzekļu pārvaldītājs nevar garantēt to, ka nākotnē būs iespēja pilnībā izvairīties no šiem riskiem.

IV AKTĪVU IZVIETOŠANAS TAKTIKA

9. Pensiju plāna aktīvu izvietojuma taktika:
 - 9.1. Pensiju plāns tiek pārvaldīts, ievērojot aktīvu ieguldījumu pieeju, kas vērsta uz atsevišķu finanšu instrumentu atlasīšanu, ievērojot diversifikācijas un risku samazināšanas principus;
 - 9.2. netiek noteikti kritēriji aktīvu sadalījumam pa valstīm, sektoriem un darījumu partneriem;
 - 9.3. netiek paredzēta ieguldījumu koncentrācija kādā konkrētā ģeogrāfiskā reģionā vai tautsaimniecības nozarē.
10. Līdzekļu pārvaldītājam, veicot Pensiju plāna ieguldījumus:
 - 10.1. jānodrošina Pensiju plāna aktīvu ģeogrāfisko diversifikāciju;
 - 10.2. jānodrošina atbilstošu ieguldījumu likviditāti, ņemot vērā Pensiju plāna izmaksu vajadzības;
 - 10.3. ieguldot Pensiju plāna līdzekļus no Pensiju plāna saistību valūtas atšķirīgās valūtās, šādi ieguldījumi ir jāveic tā, lai samazinātu ar tiem saistītos riskus tādā apjomā, kāds pēc Līdzekļu pārvaldītāja ieskatiem ir nepieciešams, lai izpildītu Pensiju plāna ieguldīšanas mērķi, kā arī, lai ievērotu Likumā un ieguldījumu politikā noteiktos kvantitatīvos ierobežojumus.

V VISPĀRĒJĀ POLITIKA INDIVIDUĀLAI FINANŠU INSTRUMENTU UN CITU IEGULDĪJUMU IZVĒLEI

11. Līdzekļu pārvaldītājam, veicot Pensiju plāna līdzekļu ieguldīšanu:
 - 11.1. esošās ieguldījumu politikas ietvaros jānodrošina ieguldījumu drošību, kvalitāti un likviditāti atbilstoši Pensiju plāna dalībnieku uzkrātā Papildpensijas kapitāla izmaksu saistībām. Ne Pensiju fonds, ne Līdzekļu pārvaldītājs negarantē Pensiju plāna dalībniekiem noteiktu ienesīguma līmeni;
 - 11.2. veicot ieguldījumus no Pensiju plāna līdzekļiem, jāiegūst pietiekami plaša informācija par potenciālajiem vai esošajiem ieguldījumu objektiem;
 - 11.3. jāievēro Pensiju plāna un LV normatīvajos aktos noteiktās normas un ierobežojumi.
12. Līdzekļu pārvaldītājs, pārvaldot Pensiju plānu, pārvaldības procesā ņem vērā Ilgtspējas riskus, kā arī lēmumu pieņemšanas procesā nodrošina Ilgtspējas faktoru integrāciju. Informācija par Ilgtspējas risku integrāciju Pensiju plāna pārvaldē tiek atklāta Mājaslapā.

VI IEGULDĪJUMU OBJEKTI UN VEIDI

13. Pensiju plāna aktīvi var tikt ieguldīti:
 - 13.1. Latvijas un citu Dalībvalstu valsts un pašvaldību emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos;

- 13.2. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu valsts emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, ja attiecīgās valsts ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā, pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma, ir investīciju kategorijā;
- 13.3. tādu starptautisku finanšu institūciju emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, kuru locekles ir viena vai vairākas Dalībvalstis;
- 13.4. šīs daļas 13.1., 13.2. un 13.3. punktā neminētu valstu un starptautisko finanšu institūciju emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos, kuri tiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā vai kuri netiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā, bet kuru ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā, pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma datiem, atbilst investīciju kategorijai un kuru emisijas prospektā ir noteikts, ka tie tiks iekļauti tirdzniecības vietā gada laikā no dienas, kad sāka parakstīšanās attiecīgo instrumentu saņemšanai;
- 13.5. akcijās un citos kapitāla vērtspapīros, ja tie ir iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā Dalībvalstī vai šīs daļas 13.2. punktā minētajā valstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle regulētajā;
- 13.6. komercsabiedrību parāda vērtspapīros, ja tie ir iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā Dalībvalstī vai šīs daļas 13.2. punktā minētajā valstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle;
- 13.7. komercsabiedrību kapitāla un parāda vērtspapīros, ja tie nav iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā dalībvalstī vai šīs daļas 13.2. punktā minētajā valstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle, bet attiecīgo vērtspapīru emisijas noteikumos ir paredzēts, ka vērtspapīri gada laikā no dienas, kad uzsāk parakstīšanos uz tiem, tiks iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā Dalībvalstī vai šīs daļas 13.2. punktā minētajā valstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle;
- 13.8. noguldījumos kredītiestādē, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā Dalībvalstī;
- 13.9. Latvijā vai citā Dalībvalstī reģistrētajos ieguldījumu fondos ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma izpratnē;
- 13.10. alternatīvo ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopīgo ieguldījumu uzņēmumos, kuri reģistrēti 13.1. vai 13.2. punktā minētajā valstī, kā arī Eiropas riska kapitāla fondos, kuru darbību regulē Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa regula (ES) Nr. 345/2013 par Eiropas riska kapitāla fondiem, Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondos, kuru darbību regulē Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa regula (ES) Nr. 346/2013 par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem, Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondos, kuru darbību regulē Eiropas Parlamenta un Padomes 2015.gada 29.aprīļa regula (ES) Nr. 2015/760 par Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondiem;
- 13.11. nekustamajā īpašumā, kas reģistrēts 13.1. punktā minētajās valstīs. Par Pensiju plāna līdzekļiem iegūto nekustamo īpašumu reģistrē zemesgrāmatā uz Pensiju fonda vārda ar norādi, ka nekustamais īpašums iegādāts par konkrētā Pensiju plāna līdzekļiem un to nedrīkst atsavināt vai apgrūtināt bez Pensiju plāna Līdzekļu turētāja piekrišanas. Nekustamais īpašums Pensiju fonda maksātnespējas gadījumā nav iekļaujams Pensiju fonda mantā. Ja nekustamais īpašums atrodas citas dalībvalsts teritorijā, Pensiju fonds nodrošina šā punkta prasību izpildi atbilstoši attiecīgās Dalībvalsts normatīvo aktu prasībām;
- 13.12. Atvasinātajos finanšu instrumentos, ja:
 - (a) šie Atvasinātie finanšu instrumenti tiek tirgoti Dalībvalstī reģistrētā Tirdzniecības vietā vai OECD dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle;
 - (b) Atvasinātajā finanšu instrumentā ietvertās saistības ir uzņēmusies kredītiestāde, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā Dalībvalstī.
 - (c) Pensiju plāna ieguldījumus var veikt Atvasinātajos finanšu instrumentos tikai, lai nodrošinātos pret Plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai valūtas kursam un tikai tad, ja Līdzekļu pārvaldītājs ir iesniedzis LB noteikumus, kuros detalizēti aprakstīta risku pārvaldīšanas politika un Atvasināto finanšu instrumentu vērtēšanas metodes.
- 13.13. kapitāla vai parāda vērtspapīros, kuri nav iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā un paredzēti kā ieguldījumi ilgākā termiņā, - uz laiku, ne mazāku par pieciem gadiem, un tādos komercsabiedrību emitētos parāda vērtspapīros, kuri nav iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā Dalībvalstī, bet

attiecīgais emitents ir iekļāvis tirgošanai tirdzniecības vietā Dalībvalstī citus kapitāla vai parāda vērtspapīrus.

13.14. Līdzekļu pārvaldītājs ir tiesīgs daļu no Pensiju plāna aktīviem turēt naudas līdzekļu veidā.

VII IEGULDĪJUMU KVANTITATĪVIE IEROBEŽOJUMI, TO IEVĒROŠANA UN KONTROLE

14. Pensiju plāna aktīvi saskaņā ar 13. punktā noteikto ieguldāmi, ievērojot šādus ieguldījumu ierobežojumus:
 - 14.1. līdz 100 procentiem no Pensiju plāna aktīviem var tikt ieguldīti valsts emitētos un garantētos parāda vērtspapīros;
 - 14.2. līdz 100 procentiem no Pensiju plāna aktīviem var tikt ieguldīti pašvaldību un komercsabiedrību emitētos un garantētos parāda vērtspapīros;
 - 14.3. līdz 50 procentiem no Pensiju plāna aktīviem var tikt ieguldīti kredītiestāžu termiņnoguldījumos;
 - 14.4. līdz 25 procentiem no Pensiju plāna aktīviem kopsummā var tikt ieguldīti akcijās, riska kapitāla tirgū, nekustamajā īpašumā un alternatīvo ieguldījumu fondos, kā arī ieguldījumu fondos, kuri veic ieguldījumus kapitāla vērtspapīros.
15. Ieguldījumi vienas valsts, pašvaldības vai starptautiskas finanšu institūcijas emitētajos vai garantētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 35 procentus no Pensiju plāna aktīviem. Minēto ierobežojumu drīkst pārsniegt attiecībā uz valsts emitētajiem vērtspapīriem vai naudas tirgus instrumentiem, ja Pensiju plāna aktīvos ir vērtspapīri vai naudas tirgus instrumenti vismaz no sešām viena emitenta emisijām un katras emisijas vērtspapīru un naudas tirgus instrumentu vērtība atsevišķi nepārsniedz 20 procentus no Pensiju plāna aktīviem.
16. Ieguldījumi vienas komercsabiedrības emitētajos kapitāla vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem un 10 procentus no attiecīgā emitenta pamatkapitāla vai balsstiesīgo akciju skaita.
17. Ieguldījumi vienas komercsabiedrības emitētajos parāda vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem.
18. Ieguldījumu kopsumma 13.4. punktā minētajos vērtspapīros vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem.
19. Noguldījumi vienā kredītiestādē nedrīkst pārsniegt 20 procentus no Pensiju plāna aktīviem, bet prasību kopsumma pret vienu kredītiestādi nedrīkst pārsniegt 25 procentus no Pensiju plāna aktīviem, izņemot prasības pēc pieprasījuma pret Līdzekļu turētāju.
20. Ieguldījumi vienā ieguldījumu fondā vai alternatīvo ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem un 30 procentus no attiecīgā fonda neto aktīviem. Ieguldījumu vienā ieguldījumu fondā drīkst palielināt līdz 25 procentiem no Pensiju plāna aktīviem, ja tā ieguldījumu politika paredz kapitāla vai parāda vērtspapīru indeksa sastāva replicēšanu
21. Ieguldījumu kopsumma ar Pensiju fondu, Līdzekļu pārvaldītāju vai iemaksas veicošo darba devēju vienā grupā ietilpstošu komercsabiedrību pārvaldītajos ieguldījumu fondos un alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem un 10 procentus no attiecīgā fonda neto aktīviem un, veicot ieguldījumu vai atsavinot ieguldījumu attiecīgajā fondā, netiek piemērota komisijas maksa no Pensiju plāna līdzekļiem.
22. Ieguldījumi vienā nekustamā īpašumā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem, bet kopējie ieguldījumi nekustamajā īpašumā 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem.
23. Ieguldījumi finanšu instrumentos, t.sk. subordinētājās obligācijās, ko emitējušas ar Pensiju fondu vienā grupā ietilpstošas komercsabiedrības, nedrīkst pārsniegt 5 procentus no attiecīgā Pensiju fonda izveidoto pensiju plānu kopējiem aktīviem, un ieguldījumus drīkst veikt tikai ar Dalībvalsts tirdzniecības vietas starpniecību.
24. Ieguldījumi finanšu instrumentos, ko emitējušas komercsabiedrības, kuras ar Pensiju fondu noslēgušas kolektīvās dalības līgumu, nedrīkst pārsniegt 5 procentus no Pensiju plāna aktīviem, ieguldījumu kopsumma ar darba devēju vienā grupā ietilpstošās komercsabiedrībās nedrīkst pārsniegt 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem, un ieguldījumus drīkst veikt tikai ar Dalībvalsts tirdzniecības vietas starpniecību.
25. Ieguldījumi vienā grupā ietilpstošu komercsabiedrību emitētajos finanšu instrumentos nedrīkst pārsniegt 25 procentus no Pensiju plāna aktīviem.
26. Izņemot 27. punktā minēto gadījumu, Pensiju plāna aktīvus nedrīkst izmantot aizņēmumam, un Pensiju plāna naudas līdzekļus aizliedz piešķirt aizdevumos, kā arī izsniegt garantijas.

27. Pensiju plāna aktīvus drīkst izmantot aizņēmumam līdz 10 procentiem no Pensiju plāna aktīviem īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem. Pensiju plāna aktīvus drīkst izmantot darījumos ar atpakaļpirkuma nosacījumiem vienīgi Pensiju plāna īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem. Aizņēmumu īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai un darījumu ar atpakaļpirkuma nosacījumiem saistību kopsumma nedrīkst pārsniegt 50 procentus no Pensiju plāna aktīviem.
28. Pensiju plāna aktīvus drīkst ieguldīt Atvasinātajos finanšu instrumentos, ievērojot šādus nosacījumus:
- 28.1. ir izveidota atbilstoša pārskatu sagatavošanas, risku pārvaldīšanas un kontroles sistēma, kas nodrošina nepārtrauktu, precīzu un objektīvu Atvasināto finanšu instrumentu novērtēšanu;
 - 28.2. attiecīgie ieguldījumi tiek veikti, lai nodrošinātos pret noteiktu Pensiju plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai valūtas kursam, vai lai nodrošinātu efektīvu portfeļa vadību;
 - 28.3. darījumus ar Atvasinātajiem finanšu instrumentiem veic Dalībvalstī vai 13.2. punktā minētajā valstī organizētā regulētajā tirgū, vai Atvasināto finanšu instrumentu darījumu partneris ir kredītiestāde, kura atbilst 13.8. punkta prasībām;
 - 28.4. ieguldījumi viena emitenta emitētajos Atvasinātajos finanšu instrumentos (ar vienu darījumu partneri slēgto darījumu kopsumma) nedrīkst pārsniegt 5 procentus no Pensiju plāna aktīviem.
29. Vismaz 70 procentus no Pensiju plāna kopējiem ieguldījumiem iegulda tādos Finanšu instrumentos, kuri ir iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā Dalībvalstī vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī organizētā regulētajā tirgū.
30. Pensiju plāna ārvalstu valūtas, kas nav Pensiju plāna saistību valūta, atklātā pozīcija nedrīkst pārsniegt:
- 30.1. atsevišķā ārvalstu valūtā – 10 procentus no Pensiju plāna aktīviem, izņemot 30.2. apakšpunktā noteikto;
 - 30.2. atsevišķā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts valūtā – 50 procentus no Pensiju plāna paredzētā maksimāli pieļaujamā kapitāla vērtspapīru vai tiem pielīdzināmu finanšu instrumentu apmēra, atbilstoši 15.punkta nosacījumiem;
 - 30.3. kopumā visās ārvalstu valūtās – 20 procentus no Pensiju plāna aktīviem, izņemot 30.4. apakšpunktā noteikto;
 - 30.4. kopumā visās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu valūtās – 100 procentus no Pensiju plāna paredzētā maksimāli pieļaujamā kapitāla vērtspapīru vai tiem pielīdzināmu Finanšu instrumentu apmēra, atbilstoši 14.punkta nosacījumiem
31. Ieguldījumu kvantitatīvo ierobežojumu ievērošana ir Līdzekļu pārvaldītāja pienākums, ko tas veic atbilstoši savām iekšējām procedūrām. Līdzekļu turētājs seko līdzi tam, vai Līdzekļu pārvaldītājs attiecībā uz Pensiju plāna ieguldījumiem ievēro Likuma un Pensiju plāna prasības, kā arī šīs ieguldījumu politikas noteikumus. Pensiju fonda valde iekšējās kontroles sistēmas ietvaros regulāri (bet ne retāk kā reizi ceturksnī) izskata Pārvaldnieka iesniegtās atskaites par Pensiju plāna faktiskajiem ieguldījumu apjomiem un tiem noteikto kvantitatīvo ierobežojumu ievērošanu. Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums pēc Pensiju fonda pieprasījuma sniegt visu nepieciešamo papildu informāciju, bet Līdzekļu turētājs nodrošina Pensiju fondam ikdienas pieeju portfeļa stāvokļa un aktīvu novērtējumam, kā arī pilnīgu informāciju par Pensiju plāna norēķinu un vērtspapīru kontiem.

VIII ROBEŽA, KURU SASNIEDZOT KONKRĒTĀ AKTĪVA TURĒŠANA TIEK IZBEIGTA VAI IEROBEŽOTA

32. Specifiska robeža, kuru sasniedzot konkrēta aktīva turēšana tiek izbeigta vai ierobežota, netiek paredzēta.

IX ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI

33. Līdzekļu pārvaldītājs pēc savas izvēles atbilstoši savām iekšējām procedūrām nosaka Atvasināto finanšu instrumentu izmantošanu. Pensiju fonds veic Atvasināto finanšu instrumentu izmantošanas uzraudzību atbilstoši Atvasināto finanšu instrumentu risku pārvaldīšanas un kontroles sistēmai.
34. Atvasinātie finanšu instrumenti var tikt lietoti, lai nodrošinātu efektīvu portfeļa vadību, piemēram, lai nodrošinātos pret noteiktu Pensiju plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai valūtas kursam, vai arī lai nodrošinātu efektīvu portfeļa vadību, Pensiju plāna aktīvus drīkst ieguldīt Atvasinātajos finanšu instrumentos.
35. Pensiju plāna galvenokārt izmantojamie Atvasinātie finanšu instrumenti un to novērtēšanas metodes:

- 35.1. Biržās vai citos regulētos tirgos kotētie Atvasinātie finanšu instrumenti tiek novērtēti pēc cenas, par kuru šo instrumentu var pārdot (pēdējā pirkšanas cena biržas slēgšanas brīdī, Pensiju plāna vērtības aprēķināšanas dienā).
- 35.2. Biržās vai citos regulētos tirgos nekotētie Atvasinātie finanšu instrumenti tiek novērtēti pēc kompensējošās darījuma cenas, kuru apstiprina darījuma partneris Pensiju plāna vērtības aprēķināšanas dienā, vai, ja tāda nav pieejama, pēc cenas, kas ir aprēķināma caur bāzes aktīva tirgus cenu. Kompensējošais darījums ir darījums, kura rezultātā būs likvidēts Atvasinātais finanšu instruments.
- 35.3. Vērtspāpīru nākotnes (future) darījumi tiek novērtēti pēc attiecīgās biržas vai regulētā tirgus, kurā tie ir noslēgti, atpirkšanas cenas biržas slēgšanas brīdī, Pensiju plāna vērtības aprēķināšanas dienā.
- 35.4. Valūtas nākotnes (forward) darījumi tiek novērtēti pēc patiesās vērtības, pielietojot pozīcijas slēgšanas izmaksu metodi. Valūtas nākotnes (forward) darījuma patiesā vērtība ir starpība starp iegādājamās valūtas vērtību un pārdodamās valūtas vērtību, kas pārvērtēta pēc kompensējošā nākotnes (forward) darījuma kursa, Pensiju plāna vērtības aprēķināšanas dienā. Gadījumā, ja nav pieejams darījuma partnera apstiprinātais kurss, darījumu novērtē pēc vērtības, kas ir aprēķināma caur bāzes aktīva tirgus cenu, t.i., pielietojot tekošo valūtas maiņas kursu un tirgus procentu likmes.
- 35.5. SWAP (valūtu mijmaiņas darījums) tiek uzskatīts par instrumentu, kurš sastāv no divām daļām – tekošais valūtas maiņas darījums (spot) un valūtas nākotnes (forward) darījums. Līdz ar to katra darījuma daļa tiek novērtēta atsevišķi, izmantojot metodes, kas tiek pielietotas attiecīgā instrumenta novērtēšanai.

X ATBILDĪBAS SADALĪJUMS LĒMUMU PIENĒMŠANĀ

36. Līdzekļu pārvaldītājs pārvalda Pensiju plāna aktīvus saskaņā ar Likumu, Pensiju plānu, šīs ieguldījumu politikas un Privātā pensiju fonda līdzekļu pārvaldīšanas līguma noteikumiem.
37. Visus lēmumus, kas saistīti ar ieguldījumu veikšanu konkrētos ieguldījumu objektos, var pieņemt Līdzekļu pārvaldītājs, nesaskaņojot tos ar Pensiju fondu un ievērojot Likumā, Pensiju plānā un šajā ieguldījumu politikā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus.
38. Līdzekļu pārvaldītājs ar valdes lēmumu ieceļ vismaz divus pārvaldniekus, kas veic Pensiju plāna pārvaldnieka funkcijas un katrs no kuriem ir tiesīgs atsevišķi pieņemt lēmumus attiecībā uz Pensiju plāna investīciju stratēģijas un taktikas izpildes nodrošināšanu, un kuriem katram atsevišķi ir tiesības rīkoties ar Pensiju plāna aktīviem, informējot par pieņemto lēmumu otru Pensiju plāna pārvaldnieku.
39. Jebkādi darījumi ar Pensiju plāna mantu tiek veikti ar vismaz viena no Līdzekļu pārvaldītāja ieceltā pārvaldnieka rīkojumu. Ja rīkojums ir pretrunā ar Likumu, Pensiju plānu un šīs ieguldījumu politikas noteikumiem vai savstarpēji noslēgto līgumu nosacījumiem, Līdzekļu turētājs rīkojumu neizpilda.

XI IEGULDĪJUMU RISKU NOTEIKŠANA, KONTROLE UN VADĪBAS METODES

40. Par risku tiek uzskatīta iespējamība ciest zaudējumus veicot ieguldīšanu. Ieguldījumu riskus kontrolē Līdzekļu pārvaldītājs, atbilstoši savām iekšējām pārvaldes un kontroles procedūrām. Ieguldījumu atbilstību Likumā, Pensiju plānā un ieguldījumu politikā noteiktajiem kvantitatīvajiem ierobežojumiem kontrolē Līdzekļu pārvaldītājs un Līdzekļu turētājs.
41. Ieguldījumi Pensiju plānā ir saistīti ar risku jeb iespējamību, ka Pensiju plāna daļbnieks var ciest zaudējumus. Pensiju plāna ienesīgums var būt gan pozitīvs, gan negatīvs. Papildpensiju kapitāla vērtības pieaugums vai saglabāšanās netiek garantēta. Pensiju plāna vēsturiskais ienesīgums negarantē, ka Pensiju plāns sasniegs līdzīgu ienesīgumu nākotnē.
42. Līdzekļu pārvaldītājs, pieņemot lēmumu par Pensiju plāna aktīvu izvietojumu, pirkšanu, pārdošanu un turēšanu, novērtē aktīvam piemītošo kredītrisku, vērtēšanā mehāniski nepaļaujoties uz ārējo kredītu novērtējuma institūciju (reitingu aģentūru) sniegtajiem kredītreitingiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 9. septembra Regulas (EK) Nr. 1060/2009 par kredītreitingu aģentūrām izpratnē, kā arī neizmanto tos kā vienīgo kredītriska novērtēšanas kritēriju.
43. Pensiju plāna ieguldījumu risks tiek kontrolēts, ievērojot Likumā un ieguldījumu politikā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus attiecībā uz Finanšu instrumentu grupām, ieguldījumu ierobežojumus viena emitenta vērtspāpīros, ierobežojumus riska darījumiem ar vienu kredītiestādi un citus ierobežojumus, kādus Pensiju fonds un Līdzekļu pārvaldītājs uzskata par nepieciešamiem.

44. Potenciālos riskus, kuriem var tikt pakļauti ieguldījumi, var iedalīt vairākās kategorijās, kas norāda uz iespējamiem zaudējumu rašanās cēloņiem. Pensiju plāna darbība ir saistīta ar riskiem, kas rodas no dažādiem apstākļiem. Katrs risks veids var negatīvi ietekmēt Pensiju plāna darbības rezultātu un attiecīgi Pensiju plāna dalībnieku ieguldītā Papildpensiju kapitāla vērtību.
45. Svarīgākie riski un iespējamo pasākumu apraksts risku samazināšanai:
- 45.1. **Akciju tirgus risks** – vērtspapīru cena, kā arī ienākumi no tiem, var mainīties tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar plašām izmaiņām kapitāla tirgū, kuras nav saistītas ar kādu konkrētu vērtspapīru emitentu. Nelabvēlīgas tirgus izmaiņas var samazināt Pensiju plāna ieguldījumu vērtību.
- Pasākumi riska samazināšanai. Šo risku Līdzekļu pārvaldītājs kontrolē, īstenojot sabalansētu ieguldījumu politiku un ieguldot dažādās aktīvu grupās. Tādējādi cenu kritumu vienā aktīvu grupā iespējams kompensēt ar cenu kāpumu citā aktīvu grupā.
- 45.2. **Likviditātes risks** – risks, ka Pensiju plāna aktīvus nebūs iespējams vēlamajā termiņā bez būtiskiem zaudējumiem pārdot, likvidēt vai veikt darījumu, kura rezultātā tiek slēgta pozīcija, un risks, ka Pensiju plānam tādējādi būs ierobežota iespēja izpildīt Papildpensijas kapitāla izmaksas.
- Pasākumi riska samazināšanai. Lai kontrolētu šo risku, Līdzekļu pārvaldītājs veic atbilstošu tirgus analīzi, nodrošina ieguldījumu pietiekamu diversifikāciju un atsevišķo aktīvu likviditāti daļu no Pensiju plāna aktīviem tur īstermiņa parāda vērtspapīru veidā, augstvērtīgos vērtspapīros ar augstu likviditātes pakāpi un investīciju kontā naudas līdzekļu veidā.
- 45.3. **Emitenta risks** – iespēja ciest zaudējumus, ja parāda vērtspapīra cena mainīsies tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar vērtspapīra emitentu vai atvasinātā finanšu instrumenta gadījumā ar personu, kura emitējusi vērtspapīru, kas ir atvasinātā finanšu instrumenta bāzes aktīvs. Pensiju plāna portfeli esošā vērtspapīra vai cita finanšu instrumenta emitenta darbību un tās rezultātus var ietekmēt tādi faktori kā šā emitenta vadības kompetence, ekonomiskā situācija un izmaiņas emitenta industrijā, cita starpā emitents var neizpildīt saistības, kas noteiktas attiecīgā vērtspapīra emisijas noteikumos. Šāda veida negatīvi notikumi var negatīvi ietekmēt Pensiju plāna ieguldījumu vērtību.
- Pasākumi riska samazināšanai. Lai pārvaldītu šo risku, Līdzekļu pārvaldītājs pirms ieguldījumu veikšanas veic atbilstošu emitenta analīzi, kā arī seko emitentu maksātspējai ieguldījuma laikā.
- 45.4. **Procentu likmju risks** – ir procentu likmju iespējamā nelabvēlīgā ietekme uz Pensiju plāna aktīvu vērtību, kas ietekmē Pensiju plāna darbības rezultātus. Parāda vērtspapīru vērtība mainās atkarībā no procentu likmju izmaiņām, ja procentu likmes pieaug, tad šo vērtspapīru tirgus cena samazinās, un otrādi.
- Pasākumi riska samazināšanai. Risks tiek novērtēts, izmantojot scenāriju analīzi, un tiek kontrolēts, veicot ieguldījumus Finanšu instrumentos ar dažādiem dzēšanas termiņiem.
- 45.5. **Valūtas risks** – iespēja ciest zaudējumus, valūtas kursu svārstību dēļ.
- Pasākumi riska samazināšanai. Šis risks tiek kontrolēts, nosakot, ka no Pensiju plāna saistību valūtas atšķirīgās valūtas atklātā pozīcija atsevišķā citā valūtā nedrīkst pārsniegt noteiktu procentu no Pensiju plāna aktīviem. Līdzekļu pārvaldītājs novērtē valūtas riska ietekmi uz ieguldījumu prognozēto atdevi un var pieņemt lēmumu, par šī riska minimizēšanas pasākumiem, tai skaitā par atbilstošo Atvasināto finanšu instrumentu izmantošanu.
- 45.6. **Kreditrisks** - risks ciest zaudējumus sakarā ar finanšu instrumentu emitenta finanšu rādītāju pasliktināšanos, emitenta saistību neizpildi vai tā maksātnespēju
- Pasākumi riska samazināšanai: Līdzekļu pārvaldītājs iegulda tādos finanšu instrumentos, kam ir novērtējams un pārvaldāms kreditrisks, kā arī seko emitentu kredītreitingiem un maksātspējai ieguldījumu laikā
- 45.7. **Darījumu partnera risks** – ir risks ciest zaudējumus gadījumā, ja darījuma partneris pārtrauks pildīt savas saistības pirms norēķinu naudas plūsmas pēdējā maksājuma. Darījumu partnera riska iestāšanās var daļēji vai pilnībā radīt saistību neizpildi attiecībā pret konkrētu finanšu instrumentu, radīt finanšu instrumentu pilnīgu vai daļēju zaudēšanu, ilgstošu nepieejamību, apgrūtinātu vai neiespējamu rīkojumu izpildi, neiespējamību īstenot ar finanšu instrumentu saistītās tiesības (piem., balsstiesības). Darījuma partneris, ar kuru ir noslēgta vienošanās par darījumu, var neizpildīt savas saistības, kā arī darījuma partneris var neveikt vai veikt nepietiekamā apjomā nepieciešamo naudas līdzekļu vai finanšu instrumentu pārskaitījumu, lai gan līgumsaistības no Pensiju plāna puses pret attiecīgo darījuma partneri ir izpildītas.
- Pasākumi riska samazināšanai. Līdzekļu pārvaldītājs, plānojot Pensiju plāna ieguldījumu politiku ņem vērā ieguldījumu un to turēšanas drošumu katrā konkrētā valstī un konkrētos finanšu instrumentos un/vai banku termiņnoguldījumos, t.i. tiek analizēti kredītreitingi, kas noteikti attiecīgajai valstij, bankai vai uzņēmumam.

45.8. **Ilgtermiņa risks** – ir vides, sociālās un pārvaldības notikums vai apstākļi, kas, ja tas notiek, varētu radīt reālu vai potenciālu būtisku negatīvu ietekmi uz ieguldījumu vērtību. Ilgtspējas faktoru integrācija ieguldījumu procesā var ilgtermiņā radīt pozitīvu ietekmi un vienlaikus nodrošināt finansiālo atdevi. Pensiju plāna dalībniekiem jāņem vērā, ka šobrīd Eiropas Savienības regulatīvā bāze atrodas ieviešanas fāzē un vēl neeksistē vienots standarts vai prakse attiecībā uz ilgtspējīgu finansēšanu, ilgtspējas ietekmi, ilgtspējīgiem ieguldījumiem, utt.. Tas nozīmē, ka joprojām trūkst vienotu marķējumu attiecībā uz ilgtspējas faktoru integrāciju, kā rezultātā rodas grūtības salīdzināt dažādas stratēģijas un pieejas. Līdz ar to Līdzekļu pārvaldītājs ir atbildīgs tikai par to, kas norādīts ieguldījumu politikā.

Pasākumi riska samazināšanai. Ieguldījumu ilgtspējas faktoru ietekmes analīzei Līdzekļu pārvaldītājs izmanto starptautisko reitinga un informācijas aģentūru sniegtos vērtējumus, kā arī Līdzekļu pārvaldītāja iekšējos vērtējumus par ieguldījumu objektam piemēroto ilgtspējas riska līmeni. Lai īstenotu ieguldījumu stratēģiju, ņemot vērā ilgtspējas faktorus ieguldījumu procesā, Līdzekļu pārvaldītājs paļaujas uz publiski pieejamu informāciju, ko paziņojuši uzņēmumi un valstis, kā arī uz trešo pušu paziņoto informāciju attiecībā uz ilgtspējas riskiem. Tāpēc Līdzekļu pārvaldītājs nevar nodrošināt, ka šāda informācija vienmēr ir pilnīga un precīza.

45.9. **Citi riski** – nepārvarama vara (dabas katastrofas un stihijas, kara darbība, streiki, traucējumi saziņas līdzekļos, informācijas sistēmās), biznesa risks, naudas plūsmas risks, juridiskais, informācijas, valsts regulācijas riski, u. tml.

Pasākumi riska samazināšanai. Līdzekļu pārvaldītājs, pārvaldot Pensiju plāna aktīvus, nodrošina atbilstošas risku pārvaldes kontroles sistēmas esamību, tādējādi iespēju robežās minimizējot šos riskus, taču Pensiju fonds nevar pilnībā prognozēt un kontrolēt šo risku.

XII IEGULDĪJUMU ATDEVES VĒRTĒŠANA

46. Pensiju plāna līdzekļu ieguldījumu atdevi netiek garantēta un tiek aprēķināta Likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
47. Vienu reizi mēnesī Pensiju fonds novērtē operatīvos ieguldījumu darbības rezultātus, Pensiju fonda valdes sēdēs izskatot jautājumu par Pensiju plāna ieguldījumu pārvērtēšanas rezultātiem un ieguldījumu limitu atbilstību ieguldījumu politikas noteikumiem.
48. Ieguldījumu atdeves rādītāji tiek vērtēti pēc Līdzekļu pārvaldītāja, Līdzekļu turētāja komisiju un Pensiju fonda komisijas atskaitīšanas gan īstermiņā (mēnesis, gads), gan ilgtermiņā. Galvenais vērtēšanas kritērijs ir Līdzekļu pārvaldītāja spēja ilgākā laikposmā nodrošināt konkurētspējīgu Pensiju plāna dalībnieku papildpensijas pieaugumu un atbilstību tirgus nosacījumiem un riskiem.
49. Ieguldījumu atdevi tiek vērtēta, salīdzinot publiski pieejamo informāciju par citu Latvijā reģistrēto privāto pensiju fondu administrēto pensiju plānu, kuriem ir līdzīga ieguldījumu politika, vidējo ieguldījumu atdevi jeb ienesīgumu.

XIII BALSOŠANAS POLITIKA UN IESAISTĪŠANĀS

50. Pensiju fonds aktīvi nepiedalās to emitentu, kuru vērtspapīros ir ieguldīti Pensiju plāna līdzekļi, pārvaldes lēmumu pieņemšanā. Tomēr gadījumos, kad tas nepieciešams Pensiju plāna dalībnieku interešu aizstāvībai Līdzekļu pārvaldītājs var, bez atsevišķa Pensiju fonda pilnvarojuma, piedalīties emitentu, kuru vērtspapīros ir ieguldīti Pensiju plāna līdzekļi, akcionāru un obligacionāru sapulcēs.
51. Pensiju fonds pilnvaro Līdzekļu pārvaldītāju, rīkojoties ar Pensiju plāna aktīviem, veikt darījumus izmantojot naudas līdzekļus un finanšu instrumentus kontos kredītiestādēs, pārstāvēt Pensiju plānu attiecībā ar trešajām personām, slēgt līgumus par aktīvu (tajā skaitā nekustamā īpašuma, finanšu instrumentu u.c.) pirkšanu, pārdošanu un/vai apgrūtināšanu, slēgt līgumus par nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, parakstīt zemesgrāmatai adresētus pieteikumus uz īpašuma tiesību uz iegādāto nekustamo īpašumu nostiprināšanu un par likumā noteikto reģistrējamo ierakstu izmaiņu, tai skaitā daļu palielināšanas vai samazināšanas, veikšanu, samaksāt visus nodokļus, nodevas un citus maksājumus, kuru samaksu paredz normatīvie akti, pēc saviem ieskatiem, taču Pensiju plāna dalībnieku, kā īpašnieku, interesēs, izmantot jebkuras un visas ar finanšu instrumentiem saistītas un no tiem izrietošās tiesības, t.sk. bet ne tikai piedalīties emitentu, kuru vērtspapīros ir ieguldīti Pensiju plāna līdzekļi, akcionāru un obligacionāru sapulcēs, balsot tajās, parakstīties uz emisijām, pieteikties un/vai atteikties no tiesībām, kas izriet no finanšu instrumentiem, veikt jebkādas darbības, t.sk. bet ne tikai, pieprasīt informāciju, iesniegt sūdzības, prasības un pretenzijas kas nepieciešamas no finanšu instrumentiem izrietošo tiesību realizācijai vai pensiju plāna dalībnieku interešu aizstāvībai un aizsardzībai. Pēc Līdzekļu pārvaldītāja pieprasījuma iepriekšminētais pilnvarojums vai tā daļa tiek izdota notariāla akta formā.

52. Līdzekļu pārvaldītājs realizē iesaistīšanās pasākumus attiecībā ar uzņēmumiem, jo uzskata, ka tas rada ilgtermiņa vērtību. Iesaistīšanās mērķis ir veicināt uzņēmumu, kuru emitētajos finanšu instrumentos tiek veikti Pensiju plāna ieguldījumi, ilgtspējīgu darbību un attīstību. Līdzekļu pārvaldītāja galvenie iesaistīšanās pasākumi tiek vērsti uz tiem uzņēmumiem, kuros, realizējot Pensiju plāna ieguldījumu politiku, Līdzekļu pārvaldītājs ir veicis nozīmīgākos ieguldījumus.
53. Iesaistīšanās politiku Pensiju fonda vārdā īsteno un balsstiesības izmanto Līdzekļu pārvaldītājs, kas katru gadu līdz 1. augustam publisko ziņojumu par iesaistīšanās politikas īstenošanu interneta tīmekļa vietnē: <https://www.cblam.lv/lv/sustainability>.

XIV LĪDZEKĻU PĀRVALDĪTĀJS UN LĪDZEKĻU TURĒTĀJS

54. Līdzekļu pārvaldītājs veic Pensiju plānā uzkrātā Papildpensijas kapitāla, naudas līdzekļu un citu aktīvu pārvaldīšanu, nodrošina Pensiju plānā un šajā ieguldījumu politikā noteiktās ieguldījumu stratēģijas realizēšanu un noteikumu ievērošanu attiecībā uz Pensiju plāna ieguldījumiem, pieņem lēmumus par Pensiju plāna līdzekļu ieguldīšanu, slēdz darījumus ar Pensiju plāna aktīviem un dod rīkojumus Līdzekļu turētājam par darījumu norēķinu veikšanu saskaņā ar Likumu, šo ieguldījumu politiku, Pensiju plāna noteikumiem un Privātā pensiju fonda līdzekļu pārvaldīšanas līgumu.
55. Līdzekļu turētājs atbilstoši Likuma, Pensiju plāna noteikumu, ieguldījuma politikas un savstarpēji noslēgto līgumu noteikumiem:
- 55.1. veic norēķinus ar naudas līdzekļiem, izpilda rīkojumus, saņem un pārved finanšu instrumentus, kas attiecas uz Līdzekļu pārvaldītāja veiktajiem darījumiem;
 - 55.2. seko vai Līdzekļu pārvaldītājs ievēro Likuma prasības attiecībā uz Pensiju plāna ieguldījumiem un Pensiju plānu noteikumus, kā arī ieguldījuma politiku;
 - 55.3. pieņem iemaksas Pensiju plāna kontos.
56. Līdzekļu turētājs izpilda Līdzekļu pārvaldītāja rīkojumus, ja tie nav pretrunā ar normatīvajiem aktiem, Pensiju plāna noteikumiem un Līdzekļu turētāja līgumu.
57. Pensiju fonds nodrošina, ka Līdzekļu turētājs ir savlaicīgi informēts par Līdzekļu pārvaldītāja pilnvaroto personu sarakstu, kas ir tiesīgas dot rīkojumus darījumiem ar Pensiju plāna līdzekļiem un apmainīties ar informāciju, kā arī nodrošina, ka Līdzekļu pārvaldītājs ir savlaicīgi informēts par Līdzekļu turētāja pilnvaroto personu sarakstu.
58. Līdzekļu pārvaldītāja un Līdzekļu turētāja darbības novērtēšana notiek saskaņā ar noslēgto līgumu nosacījumiem, Likuma prasībām.
59. Pensiju fonds vismaz reizi gadā novērtē Līdzekļu pārvaldītāja darbību, izvērtējot Pensiju plāna ienesīgumu, veic iegūtā investīciju rezultāta salīdzināšanu atbilstoši 49.punkta nosacījumiem, kā arī novērtē ieguldījumu ierobežojumu ievērošanas rezultātu un sadarbību pārskatu sniegšanā.
60. Pensiju fonds vismaz reizi gadā novērtē Līdzekļu turētāja darbību pēc ieguldījumu ierobežojumu kontroles kvalitātes, savlaicīgas ziņošanas par pārkāpumiem, kā arī citu Likumā un Privātā pensiju fonda līdzekļu turēšanas līgumā, noteikto pienākumu izpildes.
61. Pensiju fonds ne retāk kā reizi trijos gados pārskata ieguldījumu politiku.

XV POTENCIĀLO INTEREŠU KONFLIKTU NOVĒRŠANAS POLITIKA

62. Līdzekļu pārvaldītājam, nodrošinot Pensiju plāna līdzekļu pārvaldīšanu, un Līdzekļu turētājam, veicot Pensiju plāna līdzekļu turēšanu, kā arī veicot citus pienākumus, attiecībā pret Pensiju plānu var rasties interešu konflikti. Pensiju fonds, Līdzekļu turētājs un Līdzekļu pārvaldītājs, balstoties uz LV spēkā esošiem tiesību aktiem un interešu konfliktu novēršanas politikām un procedūrām, analizē iespējamus interešu konfliktus, kas var rasties, sniedzot pakalpojumus Pensiju fondam.
63. Pensiju fonds, Līdzekļu pārvaldītājs un Līdzekļu turētājs ietilpst vienā konsolidācijas grupā un tādēļ interešu konflikti var rasties starp Pensiju fondu un Līdzekļu pārvaldītāju un/vai Līdzekļu turētāju. Ņemot vērā Līdzekļu turētāja darbības profilu, tas var sniegt arī citus pakalpojumus Pensiju fondam un/vai Līdzekļu pārvaldītājam, kā rezultātā interešu konflikti var rasties starp AS "Citadele banka" struktūrvienībām, kas nodrošina dažādu pakalpojumu sniegšanu. Līdzekļu turētājs un Līdzekļu pārvaldītājs sniedz pakalpojumus arī citiem klientiem, tādēļ interešu konflikti var rasties starp Pensiju fondu un citiem Līdzekļu pārvaldītāja un/vai Līdzekļu turētāja klientiem.
64. Līdzekļu turētājs un Līdzekļu pārvaldītājs atbilstoši LV tiesību aktu prasībām ir izstrādājuši iekšējās procedūras, lai pienācīgi identificētu, pārvaldītu un pārraudzītu iespējamus interešu konfliktus, kā arī ir funkcionāli un hierarhiski nošķīruši no Pensiju plāna līdzekļu pārvaldīšanas un turēšanas pienākumiem

citus pienākumus, kuri var radīt iespējamus interešu konfliktus. Papildus tam Līdzekļu turētāja un Līdzekļu pārvaldītāja un Pensiju fonda vadības struktūras ir izveidotas tādā veidā, lai ļautu tām darboties neatkarīgi un pildītu savus pienākumus Pensiju plāna dalībnieku labākajās interesēs.

65. Aktuāla AS “Citadele banka” grupas Interešu konfliktu novēršanas politika ieguldījumu pakalpojumu jomā, kura ir saistoša Līdzekļu pārvaldītājam un Līdzekļu turētājam pieejama interneta tīmekļa vietnē: <https://www.citadele.lv/lv/support/mifid>.
66. Potenciāla Pensiju fonda un Līdzekļu pārvaldītāja interešu konflikta gadījumā Pensiju fonds nodrošinās to, ka Līdzekļu pārvaldītājs Pensiju plāna aktīvus iegulda tikai un vienīgi Pensiju plāna dalībnieku interesēs.
67. Lai izvairītos no interešu konfliktiem:
 - 67.1. Pensiju fonds ir izstrādājis Interešu konflikta situāciju novēršanas politiku;
 - 67.2. Pensiju fonda valde nodrošina atbilstošu pārskatu un iekšējās kontroles sistēmas izveidi, regulāri pārliecinoties, ka Līdzekļu pārvaldītājs Pensiju plāna līdzekļus pārvalda atbilstoši un saskaņā ar Pensiju fonda noteikto ieguldījumu politiku;
 - 67.3. Pensiju fonds izveido tādu iekšējo organizatorisko struktūru, kas maksimāli samazina Interešu konflikta rašanās iespēju Pensiju fondā un AS “Citadele banka” grupā ietilpstošajās komercsabiedrībās, to darbības vai struktūras dēļ. Struktūrvienības, kas veic darbības, starp kurām rodas vai var rasties Interešu konflikts, ir savstarpēji nošķirtas un neatkarīgas;
 - 67.4. Pensiju fonds raugās, lai Līdzekļu pārvaldītājs ievērotu atbilstošu tā darbības organizatorisko struktūru, kur paredzēta Līdzekļu pārvaldītāja pilnvaroto personu, kas ir iesaistītas lēmumu par Pensiju plāna līdzekļiem pieņemšanā un izpildīšanā, pienākumu nodalīšana.
68. Līdzekļu pārvaldītājs var veikt ieguldījumus Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldītajos ieguldījumu fondos un alternatīvajos ieguldījumu fondos ar nosacījumu, ka šādi ieguldījumi tiek veikti, ievērojot ieguldījumu politikas un Likuma normas un tikai un vienīgi Pensiju plāna dalībnieku interesēs.

XVI ILGTSPĒJAS FAKTORI

69. Pensiju plānu Līdzekļu pārvaldītājs ir pievienojies Apvienoto Nāciju Organizācijas atbalstītai deklarācijai par “Atbildīgu investīciju principu” (*Principles for Responsible Investment*) ievērošanu, pilnveidojot pārvaldības procesus un veicot Pensiju plānu ieguldījumus, vērtē un ņem vērā vai ieguldījumiem potenciālais uzņēmums ir ilgtspējīgs ne tikai finanšu faktoros, bet arī attiecībā pret vidi, apkārtējo sabiedrību un paša uzņēmuma pārvaldību.
70. Pensiju plāna ieguldījumu process ietver Ilgtspējas faktoru izvērtēšanu, tomēr Pensiju plāna darbības mērķis nav ilgtspējīgi ieguldījumi 2019.gada 27.novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/2088 Par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē, izpratnē.
71. Pensiju fonds un Līdzekļu pārvaldītājs uzskata, ka laika gaitā Ilgtspējas faktori var ietekmēt Pensiju plāna ieguldījumu vērtību. Ilgtspējīgu ieguldījumu pieeja strauji attīstās. Pensiju fonds un Līdzekļu pārvaldītājs piekrīt viedoklim, ka, integrējot Ilgtspējas faktorus Pensiju plāna līdzekļu pārvaldē, ieguldījumu atdeve palielinās vai saglabājas neitrāla pie zemāka kopējā riska līmeņa, par ko liecina arī akadēmiskie pētījumi. Bez tam, līdzekļu pārvaldīšanā integrējot Ilgtspējas faktorus, tiek dota arī sava artava pasaules ilgtspējīgākai attīstībai.
72. Ar Līdzekļu pārvaldītāja “Ilgtspējas un iesaistīšanās politika” un citiem dokumentiem attiecībā uz ieguldījumu veikšanu, kritērijiem, Līdzekļu pārvaldītāja aktīvu rīcību, lai veicinātu Ilgtspējas faktoru ievērošanu un Ilgtspējas risku integrēšanu, un procesiem var iepazīties Līdzekļu pārvaldītāja interneta tīmekļa vietnē: <https://www.cblam.lv/lv/sustainability>.